

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2022-907

4.11.2022

DARAG DEUTSCHLAND AG

Bilansvar

Opppreisning – frontkollisjon – bil – grovt uaktsomt – bal. § 4 – skl. § 3-5.

Skadelidte ble skadet i en frontkollisjon. Av politidokumentene fremgikk at det var 16 plussgrader, tørr, bar vei, god sikt, opphold og dagslys. Videre at skaden oppsto fordi skadevolder hadde holdt på med radioen og hatt fokus på den, samt at hun ikke hadde sett på veien. Skaden skjedde i en sving og skadevolder hadde en hastighet på ca. 20-30 km/t. Skadevolder fikk forelegg for overtredelse av vtrl. § 30 første ledd, jf. § 3. Selskapet avsto krav om oppreisningserstatning. Saken reiste spørsmål om skadevolder hadde utvist grov uaktsomhet. Nemnda bemerket at det erstatningsrettslige aktsomhetskravet skjerpes når trafikksituasjonen er uoversiktlig. Skaderisikoen økte ved skadevolders uoppmerksomhet under svingmanøver i bebygget strøk og forholdet måtte anses som grovt uaktsomt. Skadelidte ble gitt medhold.

Skadelidte var involvert i en trafikkulykke 5.9.16.

I skademelding-motorvogn signert samme dag, 5.9.16, fremgikk bl.a.:

Bil A kommer over på mitt kjørefelt. Jeg har ikke så mye annet valg enn å prøve å svinge unna. Som vist på tegningen så har jeg svingt så mye til høyre at jeg har kommet helt inntil fortauskanten. Bil A kjører rett inn på min venstre side på bilen uten at hun i det hele tatt får bremsset. Fører A erkjente ansvaret på ulykkesstedet. Jeg har brystmerter og smerter på venstre kne. Politi og ambulanse på stedet.

I politidokumentet "Anmeldelse av vegtrafikkulykke" fremgikk at ulykken skjedde kl. 08:06. Det var 16 plussgrader, tørr, bar vei, god sikt, opphold og dagslys. Videre var det skiltet fartssone 30. Under "type ulykke" fremgikk "møting i kurve". Ulykken var beskrevet slik:

Enhet A kommer ovenfra i X. er uoppmerksom fordi hun fikler med radioen i bilen.

Enhet B kommer nedenfra i X., ser enhet A kommer mot han og over i hans kjørefelt. Fører av enhet B forsøker å svinge unna, men fortauskanten er for høy.

Resulterer i front mot front. De har begge en hastighet på ca 20–30 Km/t.

Airbag i begge bilene blir utløst. Begge biler blir skadet i front og ble hentet av (...) bilberging.

Begge personer til fastlege. Fører av enhet B klaget på smerter i brystet etter bilbelte og i sitt venstre kne. Fører av enhet A fortalte på stedet at hun ikke kjente noen smerter, men skulle til fastlegen og sjekke seg.

Det fremgikk følgende under "Spor, skader, årsaksforhold og andre supplerende opplysninger":

(...)

Fornærmede hadde ingen synlige skader, men hadde vondt i brystet. Fornærmede trodde selv det var sikkerhetsbeltet som var årsaken til smertene. Fornærmede ble transportert til fastlegen sin av ambulansen på stedet.

Fører av enhet A, (...), heretter kalt siktede kom bort for å forklare hva som hadde skjedd.

Siktede fortalte: " det er min skyld". Siktede hadde holdt på med radioen og hatt fokus på den da hun plutselig krasjet i enhet B.

På spørsmål om hun hadde solen i øynene, svarte siktede at det trodde hun ikke hun hadde.

Hun hadde bare ikke sett på veien.

(...)

Førerkortbeslag ble besluttet av (...).

Siktede erkjenner straffeskyld for å ha forårsaket ulykken.

Siktede er villig til å vedta et forelegg.

Siktede samtykket til midlertidig førerkortbeslag fram til saken er avgjort.

Politidokumentene inkluderer en illustrasjonsmappe, som blant annet viser oversiktsbilder (figur 1, 2 og 5) og nærbilder av materielle skader (figur 3, 4, 6, 7 og 8). Bildene viser at begge biler har skader i front, samt utløst airbag i begge biler.

I politidokumentene var det også en skisse av åstedet, som viste at bilene møttes i utgangen av en sving, og at enhet A kom over i motsatt kjørefelt.

I politidokument "anmeldelse av vegtrafikkulykke – oppdatering" fremgikk at skadelidte fikk følgende personskade:

Vondt i venstre kne, nakke og bryst. Kneet er fremdeles hovent ti dager etter ulykken. Han har fått vondt i nakken i ettertid av ulykken.

Under "supplerende opplysninger":

Fornærmede fortalte at han hadde fremdeles vondt i brystet. Han visste ikke om dette var på grunn av bilbelte han hadde på seg, eller air bag som hadde utløst seg.

Fornærmede hadde også fått vondt i nakken i ettertid av ulykken. Fornærmede hadde tatt bilder på legevakten på ulykkesdagen, men ikke fått noe svar fra legen ennå.

Kneet hadde blitt hovent i ettertid av ulykken. Dette var det ikke tatt bilder av. Legen hadde sagt at de måtte vente til hevelsen gikk ned før de kunne si noe om skadeomfanget og hva det var som var skadet.

Fornærmede hadde fått beskjed av legene på legevakten at han måtte reise til fastlegen sin etter ti dagen etter ulykken. Fornærmede skulle til fastlegen i dag den 12 september.

Den 29.9.16 fikk skadevolder forelegg for å ha overtrådt vegtrafikklovens § 31 første ledd, jf. § 3. Under "grunnlag" fremgikk at skadevolder kjørte "uten å være tilstrekkelig hensynsfull, aktpågivende og varsom, idet hun grunnet håndtering av bilens radio, ikke fulgte med på veien, slik at hun kom over i motgående kjørefelt og frontkolliderte med" skadelidte. I forelegget fremgikk også at skadelidte "ble påført smerter i nakke og bryst, samt hevelse i et kne som følge av sammenstøtet".

Krav om oppreisning ble framsatt i brev til selskapet 29.12.17.

Etter noe korrespondanse frem og tilbake mellom partene, ga selskapet endelig avslag 3.10.21.

Skadelidte har i det vesentlige anført at han har krav på oppreisningserstatning da skadevolder handlet grovt uaktsomt. Utgangspunktet er at man fører en, i realiteten, livsfarlig maskin hva gjelder fart og vekt, med svært stort skadepotensiale og kravene til oppmerksomhet/aktsomhet er deretter. Skadevolder styrte over i motsatt kjørebane i fart fordi hun ikke hadde sin oppmerksomhet på veien og møtende trafikk, men skal ha konsentrert seg om å fikle med radioen. Dette er ikke et øyeblikks uoppmerksomhet, men et markert avvik fra vanlig forsvarlig handlemåte. Skadevolder har gjort et aktivt valg om å ta sin oppmerksomhet bort fra trafikkbildet over noe tid, se ned i bilen og ikke ut av frontvinduet, og vinglet over i feil kjørebane og forårsaket ulykken. Dette innebærer en uakseptabelt stor risiko, særlig i en sving, som her, og må vurderes grovere enn å uaktsomt falle i søvn. "At vedkommende bryter vikeplikten ved over tid å kjøre over

i motsatt kjørebane, må tillegges vekt for at dette er å regne som grov uaktsomhet". Fotomappen viser at det var en del fart involvert, mest fra skadevolder, som ikke bremsset. Kollisjonsputer ble utløst på begge kjøretøy, noe som underbygger fart og en kraftig kollisjon. Om det eksempelvis er et barn som blir påkjørt, eller som her, en eldre bilist, vil være helt tilfeldig i en slik situasjon. Skadelidte har blitt påført varige kneskader etter ulykken. Det er vist til LB-2016-116799, der skyldgraden var mindre for årsaken til påkjørsel etter å ha kjørt ut av sitt kjørefelt, men skadefølgen større. Denne saken har i utgangspunktet større grunn til oppreisning ut fra en bevisst handling som utløste betydelig risiko i en sving.

Selskapet har i det vesentlige anført at skadelidte ikke i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort at vilkårene for oppreisningserstatning iht. skl. § 3-5 er oppfylt, herunder at skadevolders manglende oppmerksomhet var annet enn et øyeblikks uoppmerksomhet. Selskapet er av den oppfatning at skadevolders handling kan anses som uaktsom, men at den ikke kan karakteriseres som grovt uaktsom. Aktuelle skade skjedde idet skadevolder var uoppmerksom et kort øyeblikk, og kjørte over i motsatt veibane. Ikke enhver uoppmerksomhet i trafikken kan anses som grov. Det er vist til Rt-2008-1360, Rt-2011-83, 2018-507 og 2016-472 og selskapet anfører at varigheten av skadevolders manglende oppmerksomhet er et sentralt moment ved uaktsomhetsvurderingen. I aktuelle sak foreligger det ingen opplysninger som tilsier at skadevolders uoppmerksomhet med radioen i bilen i seg selv var en distraksjon, utover det vi opplever i det daglige. Handlingen kan ikke sammenliknes med f.eks. tilfeller hvor man sender sms e.l. under kjøring, noe som medfører en langt større risiko for å få fokus bort fra trafikken. Etter selskapets syn er det ingenting som tilsier at skadevolders oppmerksomhet var rettet bort fra trafikkbildet i lengre tid, og på en slik måte at det kan karakteriseres som grovt uaktsomt.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om skadelidte har krav på oppreisningserstatning etter bal. § 4 annet pkt. jf. skl. § 3-5. Det følger av bal. § 4 annet punktum at skadevolders trafikkforsikrer er ansvarlig for "oppreisning for ikke økonomisk skade" når skadevolder har utvist grov uaktsomhet, jf. skl. § 3-5.

Spørsmålet er om skadevolders handlemåte skal anses som grovt uaktsom.

Det følger av rettspraksis at en handling eller unnlatelse anses som grov uaktsom dersom det foreligger et markert avvik fra forsvarlig handlemåte, jf. bl.a. Rt-2009-6 avsnitt 49. Bedømmelsen av det faktiske avviket mellom skadevolders atferd og aktsomhetsnormen, skal relateres til skaderisikoen, jf. Rt-2004-1942 avsnitt 38. Et fellestrekk ved dommene om grov uaktsomhet er at skaderisikoen er betydelig, samtidig som det foreligger klare handlingsalternativer, typisk ved at skadevolder unødig skaper eller unnlater å forholde seg til en særlig risiko jf. Hagstrøm/Stenvik kapittel 4.8.3 og Wilhelmsen/Hagland kapittel 6.6.3.

På grunn av risikoen for trafikkskader, kreves det høy grad av oppmerksomhet ved kjøring av bil. Ved bedømmelsen av om manglende oppmerksomhet under kjøring skal anses som grov uaktsom, viser både rettspraksis og nemndspraksis at kjøretøyets fart, kjøreforhold (eksempelvis glatt, tåke, våt/tørr asfalt), den konkrete veistrekningens utforming (eksempelvis bred/smål og oversiktlig/svingete vei), og varigheten av førerens uoppmerksomhet et sentrale momenter i vurderingen.

I denne saken fremgår det av politidokumentene at skaden oppstod som følge av at skadevolder har "holdt på med radioen og hatt fokus på den", og at skadevolders bil i en sving kom over i motgående kjørebane, hvor bilen hennes kolliderte med skadelidte.

Trafikkreglene § 12 bestemmer at "(f)orbikjøring er forbudt der sikten er hindret ved ... kurve eller på annen måte". Selv om forbudsbestemmelsen ikke direkte regulerer spørsmålet om skadevolder

har utvist grov uaktsomhet, er bestemmelsen relevant fordi forbudet er begrunnet i at risikoen for trafikkskader øker dersom kjøretøy oppholder seg i motgående kjørebane når sikten hindres i en sving. Tilsvarende skjerpes erstatningsrettslige aktsomhetskrav når trafikksituasjonen er uoversiktlig. Etter nemndas syn krever også svingmanøver i seg selv økt oppmerksomhet fra sjåførens side. Det vil si at skaderisikoen ved førers uoppmerksomhet under svingmanøver øker. Nemnda mener at når skadevolders bil kommer over i motgående kjørebane, er det tydelig at skadevolder har skapt en unødig skaderisiko ved å holde på med bilens radio i en sving, uten å følge med på veien, og at det her er tale om mer enn et øyeblikks uoppmerksomhet. Skadestedet ligger i et bebygget strøk, og etter nemndas syn tilsier kjøring i bebyggede strøk også at skadevolder har oppmerksomheten rettet mot veien. Etter nemndas syn representerer handlemåten et markert avvik fra det forsvarlige. Skadelidte har derfor krav på oppreisningserstatning etter bestemmelsene i bal. § 4 annet punktum, jf. skl. § 3-5.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Skadelidte gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (selskapsrepresentant), og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).